

FACTSHEET

De financiële positie van de watersport- en recreatiesector en het gebruik van de corona steunmaatregelen

HISWA-RECRON heeft in juli 2020 een uitgebreid onderzoek gedaan naar de gevolgen van de coronacrisis op de exploitatie van 10 bedrijfsgroepen in de watersport, jachtbouw en recreatiesector.

Dit onderzoek is een vervolg op het onderzoek dat medio april 2020 is uitgevoerd.

De uitkomsten zijn opgeschaald naar sectorniveau. Daarvoor gebruikt HISWA RECRON een economisch rekenmodel waarin data van het onderzoek zijn verwerkt gecombineerd met data van CBS, Onderzoeksbureau Trends & Tourism en bureau Van Der Reest Advies. Tevens zijn de gegevens te vergelijken met die van boekingsplatforms uit de sector en rapportages van banken.

Op basis daarvan is een realistische (bijgestelde) berekening gemaakt van de economische gevolgen van de coronacrisis.

Conclusies onderzoek:

Omzeterderving algemeen:

- Sinds de corona-uitbraak en de beperkende maatregelen die het kabinet en de veiligheidsregio's de watersport- en recreatiesector heeft opgelegd, heeft de sector te maken met omzeterdalingen in de periode maart tot en met september. Geen enkele sub-sector heeft een gelijk of beter resultaat dan 2019. De omzeterdaling varieert van 10% (jachthavens) tot wel 82% (groepsaccommodaties) afhankelijk van de bedrijfsgroep.
- In de periode maart tot en met (prognose) september is de schade op sectorniveau 700 miljoen euro. Dat is gemiddeld 18% omzeterdaling ten opzichte van 2019.
- De maanden maart tot en met juni waren in dat opzicht de zwaarste maanden, met een daling van gemiddeld 29% van de omzet. Dat staat voor 550 miljoen euro. In april 2020 was de schadeprognose van ondernemers veel hoger (1,1 miljard euro) maar door versoepelingen aan het einde van het voorseizoen is dat aanzienlijk lager uitgekapt.
- Het hoogseizoen pakt ook gunstiger uit dan ondernemers in april dachten maar is nog altijd 150 miljoen euro, oftewel 8% minder dan dezelfde periode vorig jaar.
- Met name de watersportbedrijven, kampeerbedrijven en bungalowparken hebben gedeeltelijk een inhaalslag kunnen maken na de versoepelingen in juni en de heropening van het sanitair. Maar daarmee kan het verlies van het voorseizoen niet worden goedge maakt. De daling over maart tot en met september is voor de bijna 4.000 bungalowbedrijven en campings rond de 20%.

Voortbestaan Groepenmarkt in gevaar:

- De 1.500 bedrijven die zich richten op de groepenmarkt met arrangementen en verblijf zoals groepsaccommodaties, charterondernemers (historische zeilvloot / bruine vloot), buitensportbedrijven en zeil- en vaarscholen hebben het tot op de dag van vandaag buitengewoon zwaar.
- De daling van omzet van maart tot en met (prognose) september is 27% tot wel 82% lager dan in 2019. Dit zijn overwegend kleinbedrijven met weinig cash en hoge kapitaalslasten. Deze bedrijven zijn afhankelijk van boekingen van groepen zoals (sport)verenigingen, scholen, families, bedrijven uit Nederland en buitenland.
- Deze bedrijven vertegenwoordigen een groot maatschappelijk belang voor buitenschoolse activiteiten, sportkampen, educatie, trainingen, reünies etc.. Met de aangekondigde kabinetsmaatregelen van 18 augustus neemt het perspectief tot omzetgroei alleen maar af.
- Ondernemers in de groepenmarkt hebben talloze annuleringen ontvangen in het voor- en naseizoen en vouchers uitgegeven voor 2021. De omzet was nodig om in 2020 de vaste lasten te betalen. De boekingen met een gemiddelde waarde van maar liefst 20% van de jaaromzet is door deze bedrijven verplaatst naar 2021. Dat betekent dat er in 2021 ook schade zal worden geleden.
- De groepenmarkt kenmerkt zich door boekingen die maanden van de voren al worden gedaan vanwege de jaar-programmering van scholen, verenigingen en bedrijven. Nu er een langere periode van onzekerheid is zal er vrijwel zeker in 2021 sprake zijn van een rampjaar in dit segment.

Schade in 2021 en verder:

- In het voorseizoen -en voor bedrijven in de groepenmarkt ook nog op dit moment- konden ondernemers niet hun diensten leveren. De vooruitbetaalde huur- en arrangementgelden moeten noodzakelijkerwijs in kas worden gehouden om de personeelslasten en vaste lasten te kunnen dragen.
- Er is voor 400 miljoen euro omzet aan vouchers uitgegeven die in 2021 worden ingevuld door de betreffende klanten. Een deel van de sector kan dit mogelijk opvangen in het voorseizoen van 2021 omdat er in mei en juni beperkt overcapaciteit is. Dit is anders in het hoogseizoen. In dat geval zal dit ten koste gaan van de reguliere omzet en dus dat levert ook een flinke schadepost in 2021.
- Bedrijven in de watersportsector zoals jachtbouwers, importeurs en de daaraan gerelateerde toeleveranciers en servicebedrijven hebben op dit moment een beperkte omzetzdaling. Jachtbouwers bijvoorbeeld in het voorseizoen 2,7% daling maar in de zomer is dit toegenomen naar 8 tot 10% van de omzet. Veel bedrijven hebben langlopende projecten. Onderzoek wijst uit dat een belangrijk deel van deze bouwprojecten en opleveringen langzaam aflopen. De lockdown kwam tijdens de start van het beurs-seizoen, een cruciaal moment waar bedrijven starten met acquisitie voor klanten voor september 2020 en daarna. (Buitenlandse) botenbeurzen gaan niet door, (buitenlandse) klanten bezoeken de jachtwerf niet, er zijn geen proefvaarten etc. De winter en het jaar 2021 zal waarschijnlijk ongunstig uitpakken voor deze unieke historische belangrijke Nederlandse sector in de maritieme maakindustrie als gevolg van de corona crisis.

Economische steunmaatregelen:

1. Vanaf de lancering van het eerste economische steunpakket begin april heeft 45% van de bedrijven gebruik gemaakt van de NOW1 regeling. Uit reacties van ondernemers die geen aanvraag hebben ingediend, of geen substantiële vergoeding kregen, bleek dat de toepasbaarheid van de regeling de grootste reden is om geen gebruik te maken van de NOW1. De referentiemaanden voor de loonsom bleken niet representatief, omdat deze seizoensbedrijven in het laagseizoen geen personeel op de loonlijst hebben staan. Dit verklaart mogelijk het lage percentage aanvragen in vergelijking met andere sectoren. De omzetzak bij deze bedrijven wel ruim boven de 20%-norm van de NOW1.
2. 58% Van de ondervraagde ondernemers heeft gebruik gemaakt van de TOGS-regeling, waarbij tevens moet worden opgemerkt dat niet alle ondernemers in aanmerking komen voor deze regeling. Ze vielen, soms onterecht, buiten de boot.
3. Het tweede economische pakket, met hierin NOW2 en de TVL regeling loopt nog op het moment van afronding van dit onderzoek. Wel kan worden geconcludeerd dat de aanvragen voor NOW2 opnieuw significant lager liggen dan andere sectoren, namelijk 12%. Verklaring voor dit lage percentage moet opnieuw gevonden worden in de toepasbaarheid van de regeling. Naast de referentiemaand voor de totale loonsom, speelt ook de referentie omzetperiode van de NOW2 in relatie tot de totale omzet van 2019 mee. Vanwege het seizoenskarakter van deze sector, waarin de omzetpiek in het hoogseizoen ligt, komt het vaak voor dat de omzet toch hoger ligt dan het totaal van de omzet in 2019, waarin ook de omzet-loze maanden november t/m februari wordt meegenomen. Ondernemers vragen daarom de regeling niet aan, of komen niet in aanmerking.
4. De TVL-regeling is door 15% van de ondervraagden aangevraagd. Enkel respondenten geven aan de regeling nog te willen aanvragen, anderen kiezen daar bewust niet voor vanwege de overlappende voorwaarden met de NOW2.
5. Belangrijke uitzondering op bovenstaande conclusies zijn opnieuw de ondernemers in de sector bedrijfsploegen chartervaart, dagrecreatie, groepsaccommodaties en buitensport. Van deze bedrijven heeft 30% de NOW2 aangevraagd en 40% de TVL regeling. Ook ondernemers in deze bedrijfsploegen hekelen de (on)toepasbaarheid van de regelingen, maar hun slechte liquiditeitspositie zorgt er wel voor dat hun omzet ook in de seizoenspiek lager ligt dan hun hele omzet over 2019. Ondernemers uit deze bedrijfsploegen moeten vervolgens wel uit eigen middelen de vergoeding uit de NOW2 aanvullen om hun totale loonsom te kunnen financieren. De referentiemaand maart zorgt er namelijk ook in hun situatie voor dat de NOW2 niet voor alle werknemers het loon kan vergoeden.

Tot slot:

De maatschappelijk waarde van watersport- en recreatievoorzieningen heeft zich de afgelopen zomerperiode goed kunnen bewijzen. Recreatie geeft letterlijk rust, ruimte, lucht aan mensen. Het is sociaal, gezond, actief en zorgt letterlijk voor recuperatie. Zonder deze vrijetijds-uitlaatklep was de verspreiding van het virus mogelijk nog ernstiger geweest. Het is dan ook van groot belang deze vrijetijds infra- en superstructuur in stand te houden voor 2021 en verder.

Helaas is de sector in gevaar. Mede omdat de maatregelen tot nu toe niet passend zijn voor deze kapitaalintensieve maar ook arbeidsintensieve sector waar veel mensen werken en waar vrije tijd je werk is.

De ondernemers, de medewerkers verdienen extra steun en maatregelen voor behoud van bestaansrecht. In het algemeen belang van alle Nederlanders en straks ook buitenlandse gasten. En Noodpakket Fase 3 zou daarin als volgt in moeten voorzien:

- Alle regelingen, ook met terugwerkende kracht, baseren op een eerlijke referentie-periode 2020 t.o.v. 2019 voor seizoensbedrijven in de sector die op basis van bestaande regelingen er bekaaid van afkomen;
- Overname transitievergoedingen voor medewerkers die niet meer in dienst kunnen worden gehouden;
- Verlenging periode uitstel van belastingen.

- De BTW voor de sector tijdelijk omlaag en /of een nationale bestedings-cheque voor Nederlanders te besteden bij een bedrijf in eigen land;
- Garantstelling voor uitgegeven voucher vooruitbetaalde gelden bij faillissement van betreffende onderneming ter bescherming van de consument;
- 15 miljoen euro investering in de campagne #hiermetjezijn om de markt te stimuleren.

- Voor bedrijven die buitensporig hard zijn geraakt, zoals de bedrijven in de groepenmarkt en of sectoren met een corona na-ijl-effect die in Q4 en in 2021 bovenmatig worden geraakt terwijl er op dat moment geen steunmaatregelen meer zijn, dient een apart steunfonds te komen;
- Realiseren van een investeringsfonds om bedrijven versneld te ondersteunen in een transitie naar nieuwe, haalbare, duurzame verdienmodellen;
- In bijzondere situaties 100% staatsgarantie op leningen met lange afbetalingstermijnen, directe staatssteun via balanssteun, schuldsaneringsfonds of overname van schulden door de overheid middels opkopen van bankschulden (bad-bank);

Voor meer informatie:

Jarin van der Zanden, manager public affairs. Tel. 06-18733439. Mail: j.vanderzande@hiswarecron.nl
Geert Dijks, directeur. Tel 06-53836454. Mail: g.dijks@hiswarecron.nl

Omzetsdaling per 2020 t.o.v. 2019 (peiling 16 juli 2020)

* Bron: onderzoek HISWA RECRON, gegevens per bedrijfspgroep, 16 juli 2020. Maanden juli, augustus en september is prognose

*) alle omzet/ schade cijfers in euro * 1 miljoen	voorseizoen 2020				hoogseizoen 2020			voor- en hoogseizoen 2020		
	reguliere omzet 2019	omzet mrt t/m jun 2020	% daling	schade mrt t/m juni	omzet juli t/m sept 2020	% daling	schade juli t/m sept	omzet mrt t/m sept 2020	% daling	schade mrt t/m sept
Waterrecreatiesector										
Jachthavens	378	125	-15%	18	102	-4%	4	227	-10%	22
Bootverhuur en zeilscholen	206	80	-48%	38	82	-8%	6	162	-27%	44
Chartervaart	30	8	-89%	7	8	-68%	6	16	-79%	13
Totaal watersportsector	614	212	-30%	63	192	-8%	16	405	-20%	79
Recreatiesector										
Bungalowsector	2141	736	-39%	286	773	-6%	47	1510	-22%	333
Kampeersector	599	221	-46%	101	371	-3%	12	591	-19%	113
Groepsaccommodaties	189	69	-82%	56	73	-55%	40	142	-68%	97
Buitensport	49	42	-86%	36	7	-56%	4	49	-82%	40
Totaal recreatiesector	2979	1068	-45%	480	1225	-8%	103	2293	-25%	583
Jachtbouw en toelevering, import en service	1592	610	-1%	5	497	-6%	29	1107	-3%	34
Totaal watersport en recreatiesector	5185	1890	-29%	549	1914	-8%	149	3805	-18%	697

Conclusies:

- daling omzet voorjaar 29% en dat is 550 miljoen euro. In april was 1 miljard schade voorspeld maar ondernemers waren destijds zeer pessimistisch.
- 8% minder omzet in hoogseizoen, dat is 150 miljoen omzetsderving. Na opening sanitair/n positieve reisadvies NL kwam een groei van boekingen. In april voorspelden ondernemers 900 miljoen schade.

- schade voor- en hoogseizoen samen 18% omzetsdaling, 700 miljoen euro op sectorniveau. Dat is directe schade zonder de omboekingen / voucheromzet naar 2021.
- watersportbedrijven, kampeerbedrijven en bungalowparken hebben het beter gedaan dan voorspeld in onderzoek april.
- maar buitensport, groepsaccommodatie en chartervloot in zeer zwaar weer (70 tot 80% daling) en t/m september 150 miljoen schade. Ontvangen van groepen vrijwel Onmogelijk.
- in voorjaar zijn voor ruim 400 miljoen euro omboekingen gedaan naar 2021 omdat ondernemer door lockdown niet kon leveren. Met beperkte capaciteit gaat dat ten koste van reguliere boekingen.
- omdat dit deels te kosten gaat van de reguliere omzet 2021 (vol = vol) is de schade naar schatting vele tientallen miljoenen euro hoger.

Voucheromzet / omboekingsomzet naar 2021

* Bron: onderzoek HISWA RECRON, gegevens per bedrijfspgroep, 16 juli 2020

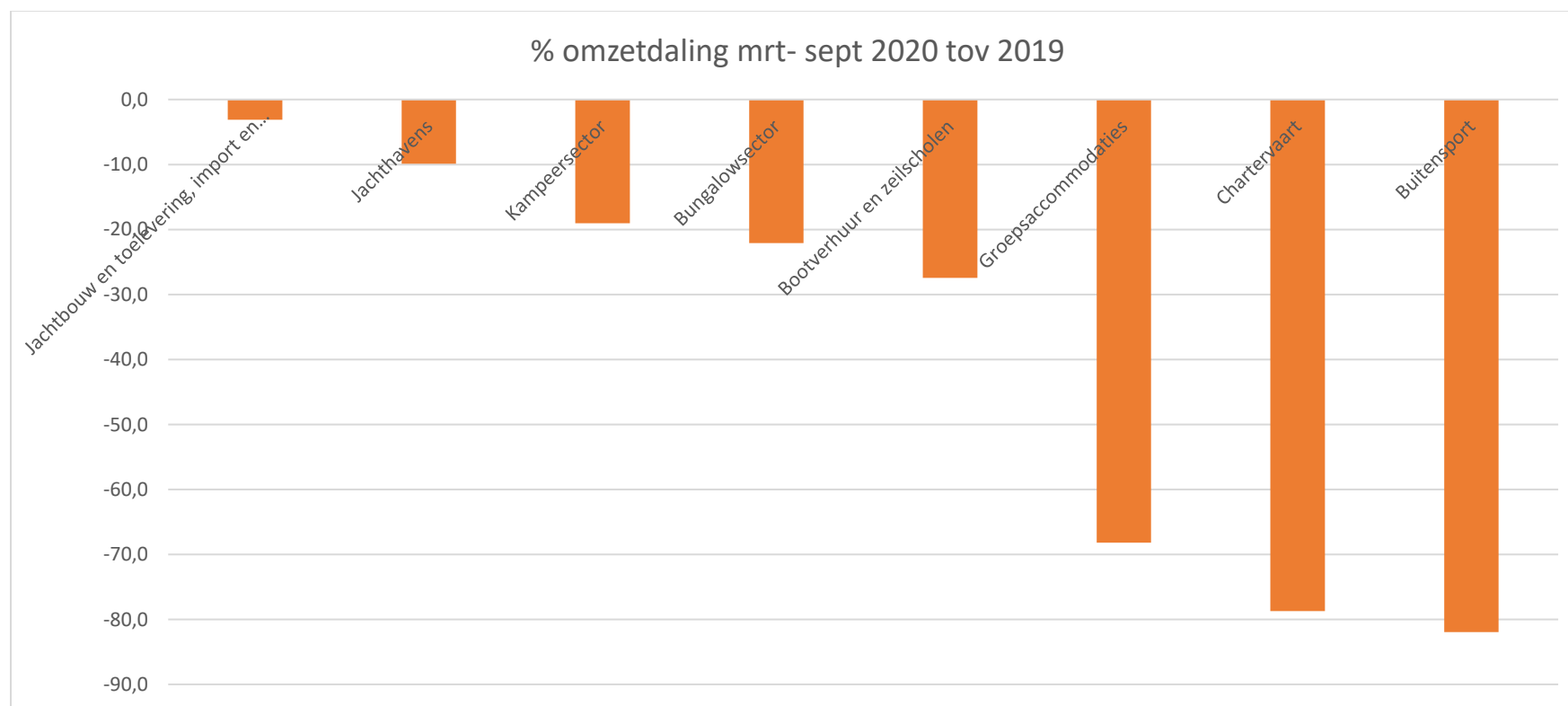
	aantal bedrijven	voucher omzet per bedrijf in euro	HISWA RECRON omzet aandeel	H-R voucher omzet 2021 in miljoenen euro's
Waterrecreatiesector				
Jachthavens	420	2.222	75%	0,7
Bootverhuur en zeilscholen	165	22.000	55%	2,0
Chartervaart	420	24.716	35%	3,6
Totaal watersportsector	1005		56%	6,3
Recreatiesector				
Bungalowsector	1364	167.308	80%	182,6
Kampeersector	2626	98.093	65%	167,4
Groepsaccommodaties	883	129.840	40%	45,9
Buitensport	69	137.500	60%	5,7
Totaal recreatiesector	4942		65%	401,6
Jachtbouw en toelevering, import en service	1500	-	71%	-
Totaal watersport en recreatiesector	7447		65%	407,9

Conclusies:

- met name in voorjaar konden bedrijven verplichtingen niet nakomen door lockdown.
- dat geldt nog steeds voor bedrijven die met groepsarrangementen werken.
- tot nu toe is ruim 400 miljoen euro aan boekingsomzet verplaatst naar 2021.
- dat is voor het grootste deel gedaan in de periode mei tot en met juni.

- in 2021 zal dit moeten worden opgevangen maar de capaciteit is beperkt bij bungalowparken en groepsaccommodaties
- dat gaat ten koste van de potentiële reguliere omzet 2021. Daarmee is een grote schadepost verplaatst naar 2021.
- jachtbouwers hebben grote orders lopen tot medio 2020 maar dat loopt nu ten einde.
- de jachtbouw en toelevering heeft van maart tot nu toe lastig potentiële klanten kunnen werven.
- er zal eind 2020 en heel 2021 een aanzienlijke daling van orders / bouwopdrachten zijn als gevolg van de corona crisis.

Omzetzaling van sectoren in watersport- en recreatie maart tot en met juni en prognose juli t/m september 2020



Totaal 670 miljoen euro schade exclusief 408 miljoen potentiële voucheromzet naar 2021.